



ماکیاولیسم، خودشیفتگی و روان‌شناختی نگرش دانشجویان اقتصاد مالی: رویکرد مالیه رفتاری

وحید اسکو^۱

فرهاد عزیزی^۲

مجتبی عدیلی^۳

حسام قزوینی^۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۹/۱۴

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۷/۱۴

چکیده

روانکاوی غیر بالینی و خودشیفتگی هر دو به‌عنوان ویژگی‌های شخصیتی که می‌تواند باعث ایجاد انگیزه یا اجازه رفتارهای غیراخلاقی شود به‌طور گسترده در ادبیات مالی و اقتصاد مالی مورد بحث قرار گرفته است. گرچه هر دو واژه مستلزم احساس حق است، اما از خصوصیات نسبتاً مشخصی برخوردار هستند و بنابراین ارتباط چندانی با یکدیگر ندارند. لذا این امکان وجود دارد که به‌طور مشترک و مستقل در توضیح یا پیش‌بینی رفتار، سهمیم باشند. لذا بر پایه این استدلال، پژوهش حاضر به بررسی رابطه بین ماکیاولیسم، خودشیفتگی و روان‌شناختی به‌عنوان سه واژه تاریک نگرش دانشجویان اقتصاد مالی دانشگاه تهران مرکز بر متغیرهای جمعیت شناختی با استفاده از یک نمونه متشکل از ۷۰۰ دانشجو می‌پردازد. یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که بین سه واژه شخصیت تاریک (ماکیاولیسم، خودشیفتگی و روان‌شناختی) دانشجویان و متغیرهای جمعیت شناختی دانشجویان دانشگاه تهران مرکز رابطه معنی‌داری وجود ندارد.

واژه‌های کلیدی: ماکیاولیسم، خودشیفتگی، روان‌شناختی، شخصیت نئو.

طبقه بندی JEL: G53, G10, P20

۱ گروه علوم اداری و اقتصاد، دانشکده علوم انسانی و علوم ورزشی، دانشگاه گنبد کاووس (نویسنده مسئول). vahidoskou@gonbad.ac.ir

۲ گروه حسابداری، واحد صفادشت، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. f.azizi@iau.ir

۳ گروه حسابداری، دانشگاه فنی و حرفه‌ای، تهران، ایران. mojtaba.adili@gmail.com

۴ گروه حسابداری، واحد حکیمیان، موسسه آموزش عالی حکیمیان بجنورد، خراسان شمالی، ایران. Hessam.qazvini@gmail.com



۱- مقدمه

شخصیت عبارت است از الگوی نسبتاً پایدار صفات و گرایش‌ها یا ویژگی‌هایی که تا اندازه‌ای به رفتار دوام می‌بخشد. به طور خاص، شخصیت از صفات یا گرایش‌هایی تشکیل می‌شود که به تفاوت‌های فردی در رفتار، ثبات، رفتار در طول زمان و دوام رفتار در موقعیت‌های گوناگون می‌انجامد (خضری و معنوی پور، ۱۳۹۵). اصطلاح تاریک یا مثلث تاریک برای نخستین بار در سال ۲۰۰۲ ابداع شد (پائولوس و ویلیامز، ۲۰۰۲). بر اساس مطالعات صورت گرفته در تحقیقات اقتصاد مالی، از ویژگی‌های شخصیتی تاریک و اثرات احتمالی آن‌ها بر رفتار غیراخلاقی و تقلب استفاده شده است. گرچه در طبقه‌بندی‌های صورت گرفته به عنوان شخصیت لطیف و پاک استفاده شده است، اما ترکیب این صفات به عنوان رفتارهای غیراخلاقی محسوب می‌گردد (پائولوس، ۲۰۱۴). لذا این صفات که دارای ویژگی‌های متفاوتی است که در محیط کار به صورت متفاوت ظاهر می‌شوند. بنابراین سه سازه شخصیتی خودشیفتگی، ماکیاولیسم و روان‌شناختی در قالب صفات سه‌گانه تاریک شناخته شده‌اند. در تحقیقات اقتصاد مالی به صورت جداگانه و مستقل از واژه خودشیفتگی و روان‌شناختی استفاده شده است (خلیلی‌ثمرین و همکاران، ۱۴۰۰). این در حالی است که در زندگی روزمره، ماکیاولیسم و روان‌شناختی را می‌توان به سختی از یکدیگر متمایز ساخت (جونز و پائولوس، ۲۰۱۷؛ پائولوس و ویلیامز، ۲۰۰۲). بنابراین اثرات مشترک و جداگانه هر یک از آن‌ها بر نگرش دانشجویان که به حرفه اقتصاد مالی وارد می‌شوند از اهمیت بالایی برخوردار است (بیلی، ۲۰۱۷).

خودشیفتگی ویژگی شخصیتی است که شامل خودستایی، نفع شخصی خود را مستحق دانستن و تمایل به تحسین شدن از طرف دیگران می‌باشد که در ادبیات اقتصاد مالی به روان‌شناختی شناخته شده است (بیلی، ۲۰۱۹). در ادبیات مالی و اقتصاد مالی، خودشیفتگی مدیران از طریق امضاء آن‌ها و عکس‌های مدیران مورد بررسی قرار گرفته است (صغری گرایلی و همکاران، ۱۳۹۶؛ نمازی و همکاران، ۱۳۹۶؛ بیلی، ۲۰۱۹؛ شیر و همکاران، ۱۳۹۴). به‌طورمثال، هام و همکاران (۲۰۱۷) بیان کردند که خودشیفته‌ها تمایل دارند تا فرآیندهای تصمیم‌گیری را تحت سلطه خود بگیرند و کمتر مایل به مشاوره از طرف دیگران هستند؛ بنابراین احتمال دارد که سیستم‌های کنترلی موجود را نقض کنند یا سیستم‌هایی را طراحی کنند که انعطاف‌پذیری بیشتری را برای رسیدن به اهدافشان ایجاد می‌کند.

از سویی دیگر، روان‌درمانی باعث می‌شود که فرد احساس بی‌زاری و دستکاری در هر کاری که برای تحقق خواسته‌های خود لازم است را انجام دهد. اغلب افراد روان‌درمان جذاب و باهوش هستند (زینی‌وند و همکاران، ۱۴۰۰). در روانشناسی اولیه، ابعاد تمایل به دروغ‌گویی، بی‌پروایی و تحریک‌پذیری وجود دارد و در سطح دوم بعد روانشناسی (تحریک‌پذیری، عدم تحمل سرخوردگی، سرعت عمل و عدم دستیابی به اهداف بلندمدت) مورد بررسی قرار گرفته است. بعد اولیه روانشناسی نسبت به خودشیفتگی کمتر مورد توجه محققان اقتصاد مالی قرار گرفته است، اما در پژوهشی بیلی (۲۰۱۵) تأثیر روانشناسی را در یک دنیای واقعی بر روی نگرش دانشجویان رشته اقتصاد مالی مورد بررسی قرار داده است. وی معتقد است که در زمینه خودشیفتگی، انتظار بر آن است که خودشیفتگی تأثیر مشابهی بر روی این نوع از نگرش‌ها یا مجموعه‌های دیگری از نگرش‌های ضد اجتماعی داشته باشد. به عقیده جونز و پائولوس (۲۰۱۷) در یک تحلیل همزمان می‌توان تأثیرپذیری هر یک از سه شخصیت خودشیفتگی،

ماکیاولیتیسم و روان‌شناختی را بر سایر متغیرها و عوامل مورد بررسی قرار داد. نمونه وی از مطالعه بیلی (۲۰۱۷) در سطح بالاتر و کمی متنوع‌تر صورت گرفته است. خودشیفتگی اثرات قابل توجهی بر پذیرش رفتارهای غیراخلاقی و روان‌درمانی ندارد. بر طبق نظریه خودشیفتگی، شخص بسته به نوع خودشیفتگی او، معیاری دوگانه برای ادراک دارد. برای خودشیفته ناسازگار تنها خود او و چیزهای منسوب به او اهمیت دارد، حال آنکه بقیه جهان کم و بیش بی‌اهمیت یا بی‌رنگ است و به علت این معیار دوگانه، شخص خودشیفته نارسایی‌های جدی در قضاوت نشان داده و فاقد توانایی برای قضاوت عینی است. پالهاوس و ویلیامز (۲۰۰۲) صفات سه‌گانه تاریک را به منظور تشویق محققان برای بررسی و مطالعه این صفات سه‌گانه در کنار یکدیگر مطرح ساخته و بیان داشتند که صفات سه‌گانه تاریک به دلیل همپوشی در بعد نظری و روان‌سنجی، رفتار گسترده‌ای را در بر می‌گیرد؛ بنابراین سه سازه شخصیتی خودشیفته، ماکیاولیسم و روان‌شناختی در قالب صفات سه‌گانه تاریک شناخته شدند (متیو و همکاران، ۲۰۱۴). بنابراین در پژوهش حاضر درصدد بررسی پاسخ به این سوال خواهیم بود که آیا بین ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان و متغیرهای جمعیت شناختی دانشجویان رشته اقتصاد مالی دانشگاه تهران مرکز تفاوت وجود دارد؟

مبانی نظری و تدوین فرضیه‌های پژوهش

در دهه گذشته شاهد افزایش چشمگیر آن دسته از تحقیقات تجربی بوده‌ایم که به درک جنبه‌های تاریک شخصیت اختصاص پیدا کردند (یوسفی و پیری، ۲۰۱۶). این تحقیقات در شرایطی گسترش یافت که بر سر تعداد و ماهیت جنبه‌هایی از شخصیت که باید تاریک تلقی شوند، وفاق و همسویی آشکاری وجود نداشت (زیگلر هیل و مارکوس، ۲۰۱۶). آن دسته از جنبه‌های تاریک شخصیت که در دهه اخیر در کانون توجه تجربی و پژوهشی بوده‌اند، شامل صفات سه‌گانه تاریک می‌شوند که متشکل از سه صفت شخصیتی خودشیفتگی، روان‌شناختی و ماکیاولیسم است (قیصری و همکاران، ۱۴۰۰). تحقیقات انجام شده در زمینه متغیرهای شخصیتی از جمله "صفات سه‌گانه تاریک" به‌عنوان یک پدیده نسبتاً اخیر در حوزه عوامل شخصیتی است که مورد توجه و علاقه روان‌شناسان گشته است. اشتون و رابرتز (۲۰۱۱) بیان کردند که متضاد واژه تاریک با عوامل موقعیتی، اثرات انگیزه درونی، محرمانه بودن، انگیزه به‌عنوان یک ویژگی و تمایلات شخصیتی با ثبات در ادبیات نظری اقتصاد مالی مورد بررسی قرار نگرفته است. همچنین بانیر (۲۰۰۸) معتقد است که ادبیات نظری اقتصاد مالی با تحقیقات صورت گرفته در زمینه قضاوت و تصمیم‌گیری نقش گذشته‌ای از ویژگی‌های شخصیتی را به دنبال داشته است. به‌طورنمونه، مطالعه ترامپتر و همکاران (۲۰۱۴) در زمینه تقلب که ویژگی‌های ذاتی ذهنی افراد مورد بررسی قرار گرفت، نشان داد که شخصیت افراد در جرائم اقتصادی نیز حائز اهمیت است.

خودشیفتگی، روان‌شناختی و ماکیاولیسم: شباهت‌ها و تفاوت‌ها

اگرچه شباهت‌های مهمی بین مولفه‌های صفات سه‌گانه تاریک شخصیت وجود دارد، باید به تفاوت‌های مهم موجود بین این مولفه‌ها نیز اذعان کنیم. یکی از این واگرایی‌ها مربوط به این واقعیت است که صفات ماکیاولیسم و جامعه‌ستیزی در مقایسه با خودشیفتگی بیشتر به‌عنوان ویژگی‌های شخصیتی تاریک‌تر و ناگوارتر لحاظ شده‌اند (رائوسمان

و کولار، ۲۰۱۳). ادبیات نظری و بررسی‌های اخیر در مورد سازه خودشیفتگی نشان‌دهنده آن است که دو نوع متفاوت از خودشیفتگی بزرگ‌منشانه و خودشیفتگی آسیب‌پذیر نیز وجود دارد (حسن‌زاده و اصغر نژاد فرید، ۱۳۹۸؛ وریجت و ادرشیل، ۲۰۱۸؛ پینکوس و همکاران، ۲۰۱۴). پژوهش‌گرانی نظیر اسچونلیبر و همکاران (۲۰۱۱)، وینک (۱۹۹۱) و رانینگستام و همکاران (۲۰۰۹) انجمن روان‌پزشکی آمریکا را به دلیل عدم وجود معیارهای تشخیصی خودشیفتگی آسیب‌پذیر موردانتقاد قرار داده‌اند. محققان در این حوزه بر این نظر که ملاک‌های تشخیصی این اختلال نیاز به تغییر دارد نیز اتفاق‌نظر دارند. میلر و همکاران (۲۰۱۰)، رانینگستام (۲۰۱۰) و روس و همکاران (۲۰۰۸) بر این باورند که بازنگری بعدی این راهنما، روش تشخیص افتراقی دو تیپ خودشیفتگی را خواهد داشت. همچنین پیشنهادهایی از سوی محققان در این حوزه جهت بازنگری رویکرد تشخیصی اختلال خودشیفتگی ارائه شده است. خودشیفتگی بزرگ‌منشانه با احساس خودبزرگ‌بینی و غرور برتری اغراق‌شده، احساس منحصربه‌فرد بودن، اشتغال ذهنی با فانتزی‌های بزرگ‌منشانه، بهره‌کشی از دیگران، احساس محق بودن، فقدان همدلی، احساس خصومت و حسادت مشخص می‌شود (میلر و همکاران، ۲۰۱۳؛ رانینگستام و همکاران، ۲۰۱۱). در نقطه مقابل آن، خودشیفتگی آسیب‌پذیر تعارض بین خودبزرگ‌بینی و حس حقارت از خود را تجربه می‌کند و با احساس شرم و اجتناب از روابط بین فردی، احساس خود ارزشمندی پایین، حساسیت بیش‌ازحد نسبت به انتقاد، طرد و شکست (پینکوس و همکاران، ۲۰۱۱) و تمایل به انزوا و عدم علاقه به روابط اجتماعی از نوع دیگر متمایز می‌شود. در پژوهش‌های اقتصاد مالی سه ویژگی شخصیتی شامل اختلال شخصیت ضداجتماعی، ماکیاولیسم و خودشیفتگی موردتوجه قرار گرفته است. مهم‌ترین ویژگی شخصیتی اشاره‌شده، اختلال شخصیت ضداجتماعی است که با نبود وجود تعریف می‌شود. بدیهی است که نبود وجدان، توجیه عقلانی را تسهیل کرده و موجب افزایش اعمال متقلبانه و غیراخلاقی می‌شود (بیلی، ۲۰۱۵). در همین راستا، این باور وجود دارد که شخصیت افراد و به‌ویژه اختلال شخصیت ضداجتماعی، در بروز جرائم و امور غیراخلاقی اقتصادی تأثیر دارد (ترامپتر و همکاران، ۲۰۱۴). همچنین، اختلال شخصیت ضداجتماعی حوزه‌ای از علوم رفتاری در رابطه با مطالعه تقلب است. در این زمینه ادعا می‌شود که دانشجویان اقتصاد مالی از لحاظ اصول اخلاقی، روانشناسی تقلب و کلاهبرداری به‌درستی آموزش ندیده‌اند (رامامورتی، ۲۰۰۸). با توجه به این‌که ویژگی‌های شخصیتی از جمله اختلال شخصیت ضداجتماعی به‌گونه معمول در طول عمر فرد ثابت و پایدار می‌ماند، بررسی سطح اختلال شخصیت ضداجتماعی دانش‌آموزان اقتصاد مالی می‌تواند مبنایی برای تصمیم‌گیری متخصصان و برنامه‌ریزان این حوزه باشد. آگاهی از ویژگی‌های دانشجویانی که جذب حرفه اقتصاد مالی شده و اطلاع از نحوه برنامه درسی و آموزشی آن‌ها می‌تواند راهنمای آموزش و استخدام کارکنان در حرفه اقتصاد مالی باشد که ساختار این حرفه را در آینده تشکیل می‌دهد (بیلی، ۲۰۱۵). از سویی، ماکیاولی، سایکوپاتی و خودشیفتگی که مجموعاً تحت عنوان مدل تیره سه‌تایی یا شخصیت تاریک شناخته می‌شوند (بک و وزیر، ۲۰۱۵). ویلیامز و پائولوس (۲۰۰۲) از پیشگامان اولیه در طرح این دیدگاه بودند، آن‌ها معتقدند که این سه ویژگی همگی بر شرارت، سردی عاطفی، نیرنگی و پرخاشگری متمرکز می‌باشند و بر جنبه‌های تاریک و کثیف شخصیت متمرکز هستند. پائولوس (۲۰۱۴) بر این باور است که مطالعات انجام شده در این زمینه بایستی به تشریح شباهت‌ها و تفاوت‌های میان شخصیت‌های تاریک برای روان‌شناختی، خودشیفتگی و ماکیاولیسم پرداخته

شود و اصطلاح تاریک را گسترش دهد. همچنین وی معتقد است که اصلی‌ترین اشتراک بین این صفات، بیزاری است. با وجود سازوکارها و انگیزه‌های متفاوت، بی‌احتیاطی یا عدم همدلی دلالت بر این قضیه دارد که هرکدام از این شخصیت‌ها تمایل به استفاده ناعادلانه از دیگران را در پی دارد. به‌خصوص، خودشیفتگی احساس اهمیت و حق داشتن را تحریک می‌کنند که باعث ایجاد انگیزه برای اقدامات حریصانه یا خدمت به خود می‌گردد و این افراد نسبت به روان‌درمان‌ها تمایل به دستکاری، تقلب و رفتارهای نادرست را ندارند.

ماکیاولیسم، روان‌شناختی و خوشیفتگی: رویکرد رفتار غیراخلاقی

ماکیاولیسم و روان‌شناختی اغلب به پیامدهای رفتاری مشابه با توجه به نگرش‌ها و رفتارهای غیراخلاقی می‌شوند و آن‌ها را در تفکیک از یکدیگر دشوار می‌سازد. ماکیاولیسم شامل مجموعه‌ای از نگرش‌های فلسفی است و این درحالی است که روان‌شناختی یک عامل شخصیتی ذاتی به شمار می‌رود (دیکیتی و همکاران، ۲۰۱۳). ماکیاولی ممکن است با ویژگی‌هایی همچون رفتارهای فریب‌کارانه، اعمال کنترل بر دیگران، خودکامگی، منفعت‌طلبی، بهره‌کشی، بدبینی، بی‌تفاوتی، سردی عاطفی، بی‌پروایی و خودمحوری قابل تشخیص هستند (ابیل و همکاران، ۲۰۱۶). تحقیقات نشان می‌دهد که سطح بالای ویژگی‌های ماکیاولی با انگیزه بیشتر در گرایش به رفتارهای انحرافی و ادراک مجازات کمتر برای آن فعالیت‌ها همراه می‌باشد (بریکاس و همکاران، ۲۰۱۵). همچنین، جونز و پائولوس (۲۰۱۷) دریافتند که افرادی که بیشتر در روان‌شناختی قرار دارند، تمایل به ریسک بیشتر هستند و در مقابل، ماکیاولی‌ان در تحلیل رفتار هزینه و سود چشم‌انداز بیشتری را دنبال می‌کنند. به‌طورمشابه، هریسون و همکاران (۲۰۱۸) نشان دادند که ماکیاولیسم با فرصت ایجاد شده یک فرد برای انجام یک عمل متقلبانه ارتباط منفی و با انگیزه آن‌ها برای انجام این کار رابطه مثبت نیز دارد. همچنین ناتانسون و همکاران (۲۰۰۶) بیان کردند که اختلالات روانی بیشترین پیش‌بینی از تقلب را در بین دانشجویان کلاس دارد. از سویی، بررسی‌های پژوهش‌های پیشین نشان می‌دهد که ماکیاولیسم، اغلب در پژوهش‌های اقتصاد مالی رفتاری استفاده شده است (پوپ، ۲۰۰۵؛ ویکفیلد، ۲۰۰۸؛ هارتمن و ماس، ۲۰۱۰؛ شافر و وانگ، ۲۰۱۱). ماکیاولیسم‌ها افرادی هستند که برای دستیابی به اهداف مدنظر خود، به دیگران جهت می‌دهند و افراد با ویژگی‌های آن‌ها، خودمحور هستند (کریستی و گیز، ۱۹۷۰). دالتون و رادک (۲۰۱۳) بر این باورند که ماکیاولیسم موجب اعمال خلاف کمتر می‌گردد و کیشگفارت و همکاران (۲۰۱۰) نشان دادند که به احتمال زیاد به رفتار غیراخلاقی منجر می‌شود. علاوه‌براین، محققانی نظیر بلودگود و همکاران (۲۰۱۰)، چن و تانگ (۲۰۱۳) و سولسبوری و همکاران (۲۰۱۱) دریافتند که افراد ماکیاولیسم به تقلب با نیت انجام رفتار غیراخلاقی گرایش بیشتری دارند. همچنین در بین پژوهش‌های داخلی، صادقیان و همکاران (۱۳۹۸) بر این استدلال هستند که ویژگی‌های شخصیتی و اخلاقی ماکیاولیسم بر گزارشگری مالی متقلبانه تأثیرگذار است. همچنین با توجه به اینکه دانشجویان هر جامعه، نیروی انسانی و سازندگان فردای کشور هستند، لذا سلامت روانی این قشر از افراد جامعه از اهمیت خاصی برخوردار است. شرایط دانشجویان به دلایل زیاد، با شرایط جمعیت عادی جامعه متفاوت است. به این دلیل که "ذهن" ابزار دانشجو است و سلامت روانی می‌تواند بر عملکرد ذهنی او بیفزاید (کاپلان و سادوک، ۱۳۷۲). به‌طورنمونه، هیلبرن (۱۹۸۴) بر این باور است که

دانشجویانی که از سلامت روانی مطلوب‌تری برخوردار هستند نیاز به پیشرفت، نظم و پایداری بیشتری در خود احساس می‌کنند و تمایل بیشتری برای احترام گذاشتن به مسئولان دانشگاه و اساتید دارند. بنابراین می‌توان با توجه به پژوهش‌های انجام شده استدلال کرد که اثرات منفی روان‌پریشی از خودشیفتگی بسیار راحت‌تر قابل فهم و درک است. ارتباط بین روان‌شناختی و رفتار غیراخلاقی در این واقعیت نهفته است که ویژگی اساسی روان‌شناختی کمبود وجدان است (هری، ۱۹۹۳). روان‌پریشی نوعی دیوانگی نیست، بلکه ریشه در عقلانیت دارد که به‌طور گسترده در رشته‌های علمی اقتصاد، روانشناسی به کار گرفته شده است. گلین و همکاران (۲۰۱۰) نشان دادند که اخلاق جزء مهمی از هویت افراد روان‌پریش نیست. بدین معنی که هویت شخصی از نظر اخلاقی را زیر پا نمی‌گذارند و از داشتن اصول اخلاقی با شخصی بودن یا مانند آن منع هستند. این در صورتی است که روان‌پزشکی گزارش شده با رفتارهای ضد اجتماعی و جنایی همراه است (ریاپکا و همکاران، ۲۰۱۵). این امکان وجود دارد که خودشیفتگی ممکن است بر رفتار اخلاقی در برابر عقاید رفتاری تأثیرگذار است. بر عکس روان‌شناختی، خودشیفتگی وجدان دست نخورده است و این امر با نتایج جونز و پائولوس (۲۰۱۷) که از این تئوری پشتیبانی می‌کند که افراد خودشیفته خود را فریب می‌دهند تا اینکه دست به تقلب بزنند همسو است. صرفه نظر از آن، تصمیم‌گیری اخلاقی به توانایی در نظر گرفتن حقوق و منافع دیگران و تابع خواسته‌های شخصی خود وابسته به نیازهای جامعه است که این ماهیت نظریه رشد اخلاقی کوهلبرگ در خصوص قضاوت اخلاقی است. به‌طورمثال، کوپر و پالیک (۲۰۱۳) نشان دادند که خودشیفتگی گرایش به رفتارهای اخلاقی در افراد مذهبی بیشتر است. ناتانسون و همکاران (۲۰۰۶) در پژوهش خود خوشیفتگی را با رفتارهای تقلبانه مورد بررسی قرار داد و در مقابل، براون و همکاران (۲۰۱۰) خودشیفتگی را معضل مرتبط با اهداف اخلاقی می‌دانند. بنابراین می‌توان استدلال کرد که اکثر پژوهش‌های صورت گرفته اثرات نامطلوب خودشیفتگی را بر رفتارهای اخلاقی مورد بررسی قرار دادند. لذا با توجه به مبانی نظری مطرح‌شده، در پژوهش حاضر فرضیه پژوهش به صورت زیر تدوین شده است.

فرضیه پژوهش: بین ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان و متغیرهای جمعیت شناختی آنان تفاوت وجود دارد.

پیشینه پژوهش

ماری و همکاران (۲۰۲۰) تأثیر نقش جنسیت در روابط میان شخصیت تاریک و روان‌درمانی، اجتماع‌خواهی و احکام اخلاقی را مورد بررسی قرار دادند. آن‌ها ویژگی‌های شخصیت تاریک (خودشیفتگی، ماکیاولیسم و روان‌درمانی را با طیف وسیعی از رفتارهای اخلاقی، اجتماعی، جنسی و رفتارهای جنسی به ویژه در مردان انجام دادند و نتایج یافته‌های آن‌ها نشان داد که جامعه‌شناسی و رفتارهای جنسی خودآگاهی، الگوی قوی از روابط کلی و جنسیتی خاص با احکام اخلاقی است. سکسینسکا و ووجسیچوسکا (۲۰۲۰) در پژوهشی به بررسی تفاوت سه واژه شخصیت تاریک و انتخاب ریسک مالی پرداختند. مطالعه آن‌ها در بین بزرگسالان شاغل صورت گرفته است و نتایج بدست آمده از پژوهش نشان داد که افراد خودشیفته، گرایش کلی به ریسک‌های مالی، تمایل به ریسک‌های سرمایه‌گذاری را صرف نظر از پاداش سود قابل توجه یا فقدان ضرر مالی دارند. در مقابل افراد روان‌درمان تمایل به پیش‌بینی ریسک‌های مالی و سرمایه‌گذاری دارند و افراد با ماکیاولیسم با هیچ نوع از ریسک مالی و سرمایه‌گذاری ارتباط

معنی‌داری ندارند. بیلی (۲۰۱۹) در پژوهشی به بررسی سه‌واژه تاریک شخصیتی (ماکیاولیسم، خودشیفتگی و روان‌درمانی بر نگرش حسابداران پرداختند. یافته‌های وی نشان داد که درحالی که خودشیفتگی با پذیرش شیوه‌های غیراخلاقی ارتباط معنی‌داری دارد، تأثیر آن از روان‌درمانی ضعیف‌تر است و در خصوص خودشیفتگی، تأثیر آن از روان‌درمانی نیز کمتر است. هام و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهش خود به بررسی اینکه آیا خودشیفتگی نشانه بدی است یا خیر پرداختند. آن‌ها با استفاده از امضای مدیرعامل به اندازه‌گیری خودشیفتگی فردی پرداخته و نتایج بدست آمده نشان داد شرکت‌هایی که مدیران آن‌ها از خودشیفتگی برخوردارند، کارایی سرمایه‌گذاری کمتری دارند. آن‌ها دریافتند که مدیران خودشیفته اقدام به سرمایه‌گذاری‌های بیشتر از حد به ویژه در هزینه تحقیق و توسعه می‌نمایند. جناآبادی و حسینی (۱۳۹۸) در پژوهش خود به بررسی رابطه سبک‌های ارتباطی والدین با خودشیفتگی در دانشجویان دختر مقطع متوسطه دوره دوم شهر بیرجند طی سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۸ با استفاده از ۳۶۰ نفر دانش‌آموز دختر پرداختند. نتایج نشان داد بین سبک ارتباطی گفت و شنود با احساس اقتدارطلبی، برتری‌طلبی و محق بودن رابطه معناداری وجود دارد، درحالی‌که قدرت پیش‌بینی ارتباط خانوادگی از نوع همنوایی معنادار نبود؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت، خانواده‌های با جهت‌گیری گفت‌و شنود، باعث افزایش ویژگی‌های شخصیتی اقتدارطلبی، برتری‌طلبی و محق بودن در فرزندان خود می‌شوند. مشهدی قره‌قیه و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی به بررسی ماکیاولیسم، پول پرستی، فرهنگ مشتری‌مداری و خرید اظهارنظر حسابرسی از سوی صاحبکار با استفاده از یک نمونه متشکل از ۱۲۰ نفر از حسابرسان شاغل در موسسات حسابرسی خصوصی عضو جامعه حسابداران رسمی پرداختند. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد خرید اظهارنظر حسابرسی از سوی صاحبکار، تحت تأثیر ویژگی‌های ماکیاولیسم و فرهنگ مشتری‌مداری حسابرسان است. ماکیاولیسم نیز متأثر از پول پرستی و فرهنگ مشتری‌مداری است. درنهایت پول پرستی نیز تأثیر معنی‌دار و مثبتی بر فرهنگ مشتری‌مداری و هم‌چنین ماکیاولیسم دارد. ایمر و گرکز (۱۳۹۷) به بررسی رابطه بین سه‌گانه تاریک شخصیت با تصمیم‌گیری فرصت‌طلبانه مدیران مالی در اقتصاد مالی پرداختند. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که بین سه‌گانه تاریک شخصیت و تصمیم‌گیری فرصت‌طلبانه مدیران مالی در اقتصاد مالی رابطه معناداری وجود دارد. یوسفی و ایمان زاد (۱۳۹۷) در تحقیقی به اعتباریابی مدل صفات چهارگانه تاریک شخصیت بر روی ۵۰۰ دانشجوی کارشناسی در سال تحصیلی ۹۵-۹۶ انجام دادند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که روایی سازه نشانگر تایید ساختار چهار عاملی مدل و برازش خوب آن با داده‌های حاصل بود. میرزاپور آل‌هاشم و عباسی (۱۳۹۵) در پژوهشی به بررسی رابطه تعهد حرفه‌ای و ماکیاولیسم در میان دانشجویان رشته اقتصاد مالی دانشگاه‌های آزاد اسلامی شهر تهران و کرج با استفاده از یک نمونه متشکل از ۱۵۲ دانشجو پرداختند. نتایج پژوهش نشان می‌دهد شاخصه ماکیاولیسم با سطح تعهد حرفه‌ای رابطه‌ای معکوس دارد، همچنین نتایج تحقیق نشان داد دانشجویان زن در مقایسه با دانشجویان مرد متعهدتر هستند و دانشجویان متأهل نیز از سطح تعهد حرفه‌ای بالاتری نسبت به دانشجویان مجرد برخوردارند از سوی دیگر این پژوهش وجود رابطه معنادار میان سن و سطح تحصیلات دانشجویان با میزان تعهد حرفه‌ای در آنان را رد کرد. نریمانی و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهشی به بررسی اثربخشی روش نگرانی مشترک بر بهزیستی روان‌شناختی دانشجویان قربانی قلدری طی سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۴ پرداختند. نتایج تحلیل کواریانس چند

متغیری نشان داد که روش نگرانی مشترک بر باورهای اضطراب، افسردگی، استرس و شادکامی دانشجویان گروه آزمایش را هم در مرحله پس آزمون و هم در پی‌گیری تأثیر داشته است. بنابراین نتیجه گرفته می‌شود که بهتر است برای کاهش مشکلات دانش‌آموزان قربانی قلدری، از روش نگرانی مشترک استفاده شود. فرقاندوست حقیقی و همکاران (۱۳۹۳) به بررسی تطبیقی ماکیاولیسم میان حسابداران، حسابرسان، پزشکان و مهندسان پرداختند. نتایج پژوهش نشان می‌دهد میزان ماکیاولیسم در حرفه مهندسی، پزشکی و اقتصاد مالی متفاوت است. حرفه مهندسی بیشترین میزان گرایش به ماکیاولیسم را به خود اختصاص داده است و بعد از آن حرفه اقتصاد مالی و بعد نیز حرفه پزشکی. همچنین یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که عوامل تأثیرگذار بر میزان ماکیاولیسم در حرفه اقتصاد مالی عبارت‌اند از جنسیت، سابقه کار و شاغل بودن در بخش خصوصی.

روش شناسی تحقیق

تحقیق حاضر مطالعه‌ای توصیفی از نوع میدانی است. آزمودنی‌های این پژوهش شامل ۷۰۰ دانشجو در محدوده سنی ۱۹-۲۸ سال بودند که بر اساس نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای از دانشگاه تهران مرکز استان تهران انتخاب شدند. در این پژوهش برای جمع‌آوری داده‌های مورد نیاز از ابزار پرسش‌نامه بهره برده شد و پس از جمع‌بندی داده‌ها و مدل‌سازی معادلات ساختاری با استفاده از نرم‌افزار لیزرل، تجزیه و تحلیل اطلاعات انجام گرفت. همچنین به منظور تبیین مبانی نظری و جمع‌آوری پیشینه تجربی پژوهش، از متون کتابخانه‌ای استفاده شد، سپس داده‌ها از طریق پرسش‌نامه جمع‌آوری شدند. در بخش اول پرسشنامه، سوال‌های مربوط به متغیرهای جمعیت‌شناختی، شامل جنسیت، سطح تحصیلات، سن، محل سکونت مطرح شد. در بخش دوم، سوال‌های مربوط به اندازه‌گیری متغیر ماکیاولیسم و ویژگی شخصیتی شرکت‌کنندگان مطرح شد. در بخش سوم، سوال‌های پرسش‌نامه خودشیفتگی و در بخش چهارم، سوال‌های روان‌شناختی با استفاده از پرسشنامه پنج عاملی شخصیت نئو مطرح شد و در ادامه، امتیازهای هر بخش محاسبه شد و به کمک نرم‌افزار، خروجی‌های استاندارد و تعدیل شده به دست آمد و نتایج آزمون فرضیه‌ها مشخص شد.

متغیرها و مدل مفهومی پژوهش

روان‌شناختی

جهت بررسی وضعیت روان‌شناختی دانشجویان از پرسشنامه پنج عاملی شخصیت^۱ استفاده شده است. این آزمون در سال ۱۹۸۵ توسط پائول کوستا و روبرت ار. مک کری تهیه شده است. تست NEO-PI، مقیاس‌های تجربه شده‌ای برای اندازه‌گیری صفات N (نوروتیسم)، E (برون‌گرایی)، O (انعطاف‌پذیری)، A (دلپذیر بودن) و C (باوجدان بودن) دارد. این تست به منظور عملی کردن مدل پنج عاملی شخصیت ساخته شده و چهارچوبی از صفات شخصیت ارائه می‌دهد که در خلال چهار دهه گذشته، بسط و گسترش یافته است (دیگمن و تاکی‌موتو، ۱۹۸۱). این پرسشنامه

^۱ Neo Five factor Inventory

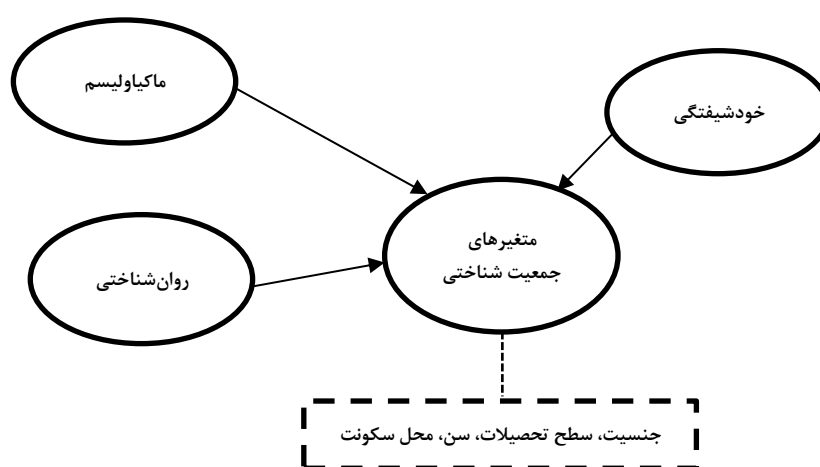
دارای دو فرم کوتاه و بلند است که فرم کوتاه دارای ۶۰ سوال و فرم بلند ۲۴۰ سوال را شامل می‌شود. در پژوهش حاضر از فرم بلند استفاده شده است و ماده‌ها، پنج گزینه کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم را شامل می‌شوند.

ماکیاولیسم

ماکیاولیسم به معنی بکار بردن روش‌های غیراخلاقی برای رسیدن به اهداف فرد است. جهت اندازه‌گیری این متغیر از پرسشنامه کریستی و جیس (۱۹۷۰) استفاده شده است. این پرسشنامه شامل ۲۰ سوال در طیف لیکرت پنج گزینه‌ای طراحی و مورد آزمون قرار گرفته است.

خودشیفتگی

این مقیاس در سال ۲۰۱۵ توسط شوئن لبر و همکاران (۲۰۱۵) ساخته شد، مقیاسی خود گزارشی شامل ۲۸ گویه است. نسخه کوتاه خودشیفتگی طبق گزارش سازندگان آن از همسانی درونی مطلوبی برخوردار است، تمام مولفه‌های نسخه اصلی را در خود دارد و ساختار عاملی آن با نسخه کامل ۵۲ گویه‌ای همبستگی بالایی دارد. همچنین از روایی سازه با سازه‌هایی چون احساس خودآگاهی، خصیصه‌های افسردگی، اضطراب و سایکوپاتی همانند نسخه کامل آن برخوردار است (شوئن لبر و همکاران، ۲۰۱۵).



مدل مفهومی پژوهش

منبع: یافته‌های پژوهشگر

یافته های پژوهش

سوال پژوهش: دانشجویان دانشگاه تهران مرکز از نظر ویژگی‌های شخصیتی چگونه‌اند؟
به منظور بررسی ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان اقتصاد مالی در ملاک‌های دلیزیر بودن، انعطاف‌پذیری، باوجدان بودن، برون‌گرایی و روان‌نژندی، رتبه‌های درصدی و نمرات استاندارد ملاک‌های فوق محاسبه شد. نتایج در جدول (۱) و (۲) ارائه شده است.

جدول ۱. رتبه‌های درصدی نمرات پنج ویژگی شخصیتی دانشجویان اقتصاد مالی

۱۰۰					
۹۰	۸۰	۸۷	۷۳	۷۱	۷۴
۸۰	۷۴	۸۴	۷۰	۶۵	۷۰
۷۰	۷۱	۸۱	۶۷	۶۲	۶۴
۶۰	۶۵	۷۵	۶۴	۵۶	۵۷
۵۰	۶۲	۷۲	۶۱	۵۲	۵۳
۴۰	۵۶	۶۶	۵۸	۴۹	۴۷
۳۰	۵۳	۶۳	۵۵	۴۳	۴۳
۲۰	۴۷	۵۷	۵۲	۳۷	۳۵
۱۰	۴۴	۵۱	۴۶	۳۴	۲۹
۰					
	N	E	O	A	C

منبع: یافته‌های پژوهشگر

جدول ۲. توزیع رتبه‌های درصدی و نمرات پنج ویژگی شخصیتی دانشجویان

باوجدان بودن			انعطاف‌پذیری			دلیزیر بودن			روان‌نژندی			برونگرایی		
رتبه	نمره T	نمره	رتبه	نمره T	نمره	رتبه	نمره T	نمره	رتبه	نمره T	نمره	رتبه	نمره T	نمره
۵/۸	۱۲/۱۰	۹/۰۰	۷/۱	۹/۹۷	۱۰/۰۰	۵/۷	۴۱/۰۰	۱۷/۰۰	۴/۱	۳۹/۱۴	۱۷/۰۰	۴	۸/۴۳	۱۲/۰۰
۸/۱	۱۴/۲۴	۱۳/۰۰	۱۰/۵	۱۲/۵۴	۱۴/۰۰	۸/۹	۴۵/۰۰	۱۹/۰۰	۸/۳	۳۳/۱۶	۲۱/۰۰	۶	۱۰/۲۱	۱۸/۰۰
۱۰/۴	۱۹/۸۱	۱۵/۰۰	۱۴/۳	۱۵/۱۱	۱۸/۰۰	۱۱/۲	۵۰/۰۰	۲۱/۰۰	۱۳/۲	۲۴/۱۸	۲۴/۰۰	۸	۱۳/۴۴	۲۲/۰۰
۱۵/۹	۲۳/۳۸	۱۸/۰۰	۱۹/۸	۲۲/۸۲	۲۱/۰۰	۱۴/۶	۱۸/۰۰	۲۵/۰۰	۱۸/۲	۲۵/۰۵	۲۶/۰۰	۱۵/۳	۱۶/۲۱	۳۱/۰۰
۱۸/۳	۲۵/۹۵	۲۰/۰۰	۲۱/۳	۲۷/۹۶	۲۵/۰۰	۱۹/۷	۲۱/۰۰	۲۸/۰۰	۲۲/۹	۴۱/۵۰	۳۲/۰۰	۱۸/۱	۱۹/۸۳	۳۴/۰۰
۲۱/۴	۲۷/۷۷	۲۳/۰۰	۲۵/۱	۳۰/۵۳	۲۸/۰۰	۲۱/۲	۲۴/۰۰	۳۱/۰۰	۲۶/۷	۳۲/۱	۳۵/۰۰	۲۲/۰۲	۲۰/۱۷	۳۸/۰۰
۲۸/۷	۳۱/۸۶	۲۶/۰۰	۲۹/۴	۳۳/۱۰	۳۱/۰۰	۲۶/۴	۲۷/۰۰	۳۴/۰۰	۳۰/۷	۱۷/۸۸	۳۹/۰۰	۳۵/۰۳	۲۲/۳۳	۴۲/۰۰
۳۱/۵	۳۵/۹۶	۲۸/۰۰	۳۱/۳	۳۵/۶۷	۳۶/۰۰	۲۹/۷	۳۰/۰۰	۳۸/۰۰	۳۲/۱	۱۴/۱۵	۴۱/۰۰	۴۶/۰۰	۲۶/۲۵	۴۹/۰۰
۳۶/۹	۳۹/۰۵	۳۱/۰۰	۳۶/۷	۴۰/۸۲	۳۸/۰۰	۳۱/۸	۳۶/۰۰	۴۱/۰۰	۳۵/۷	۳۳/۱۴	۴۳/۰۰	۵۸/۰۰	۲۹/۳۶	۵۲/۰۰
۴۱/۴	۴۰/۱۵	۳۴/۰۰	۴۰/۲	۳۸/۲۴	۴۲/۰۰	۳۶/۱	۳۹/۰۰	۴۳/۰۰	۳۹/۵	۲۴/۷۴	۴۶/۰۰	۶۳/۳	۳۵/۴۸	۵۸/۰۰

برونگرایی			روان‌نژندی			دلپذیر بودن			انعطاف‌پذیری			باوجدان بودن		
رتبه	نمره T	نمره	رتبه	نمره T	نمره	رتبه	نمره T	نمره	رتبه	نمره T	نمره	رتبه	نمره T	نمره
۴۵/۱	۴۲/۲۵	۳۶/۰۰	۴۲/۹	۴۵/۹۶	۴۵/۰۰	۳۹/۲	۴۲/۰۰	۴۶/۰۰	۴۲/۱	۳۰/۶۴	۵۱/۰۰	۶۷/۱۰	۳۸/۱۰	۶۳/۰۰
۴۹/۲	۴۵/۱۴	۳۹/۰۰	۴۴/۳	۴۹/۱۴	۴۸/۰۰	۴۲/۷	۴۷/۰۰	۴۹/۰۰	۵۳/۸	۳۵/۴۴	۵۳/۰۰	۷۰/۰۳	۴۰/۰۷	۶۸/۰۰
۵۰/۳	۴۷/۱۱	۴۱/۰۰	۴۶/۷	۵۲/۱۱	۵۳/۰۰	۴۴/۸	۴۹/۰۰	۵۱/۰۰	۵۹/۹	۳۹/۷۳	۵۸/۰۰	۷۶/۱۵	۴۲/۱۱	۷۱/۰۰
۵۶/۷	۵۱/۱۹	۴۳/۰۰	۴۹/۵	۵۶/۱۸	۵۷/۰۰	۴۶/۹	۵۰/۰۰	۵۳/۰۰	۶۱/۷	۴۲/۴۱	۶۱/۰۰	۸۱/۳۱	۴۴/۱۸	۷۵/۰۰
۵۸/۹	۵۴/۲۳	۴۸/۰۰	۵۳/۱	۵۹/۲۵	۶۱/۰۰	۵۰/۷	۵۳/۰۰	۵۷/۰۰	۶۴/۲	۵۳/۳۵	۶۸/۰۰	۸۳/۲۲	۵۰/۳۹	۷۹/۰۰
۶۲/۱	۵۶/۳۹	۵۱/۰۰	۵۵/۴	۶۱/۳۱	۶۴/۰۰	۵۴/۳	۵۸/۰۰	۶۲/۰۰	۶۶/۷	۵۷/۴۱	۷۱/۰۰	۸۶/۱۴	۵۲/۴۱	۸۱/۰۰
۶۴/۴	۵۸/۴۱	۵۴/۰۰	۶۱/۷	۶۴/۲۴	۶۵/۰۰	۵۸/۱	۶۱/۰۰	۶۷/۰۰	۶۹/۸	۵۹/۸۸	۷۴/۰۰	۸۹/۹۰	۵۳/۱۰	۸۳/۰۰
۶۸/۷	۶۲/۹۱	۵۶/۰۰	۶۵/۹	۶۹/۳۳	۶۶/۰۰	۶۳/۳	۶۴/۰۰	۷۱/۰۰	۷۲/۱	۶۰/۷۲	۷۸/۰۰	۹۱/۳۳	۵۵/۴۶	۸۴/۰۰
۷۱/۳	۶۶/۱۴	۵۹/۰۰	۶۹/۱	۷۲/۷۴	۶۹/۰۰	۶۷/۷	۶۸/۰۰	۷۳/۰۰	۷۳/۵	۶۲/۵۲	۸۰/۰۰	۹۲/۲۷	۵۸/۰۷	۸۵/۰۰
۷۳/۳	۶۹/۹۸	۶۲/۰۰	۷۲/۷	۷۳/۵۵	۷۱/۰۰	۷۲/۹	۷۱/۰۰	۷۵/۰۰	۷۵/۷	۶۶/۶۳	۸۳/۰۰	۹۳/۸۲	۶۱/۰۸	۸۶/۰۰
۷۵/۵	۷۰/۵۱	۶۶/۰۰	۷۶/۴	۷۹/۹۱	۷۴/۰۰	۷۶/۴	۷۴/۰۰	۷۹/۰۰	۷۹/۵	۷۱/۹۳	۸۶/۰۰	۹۵/۱۴	۶۳/۱۳	۸۹/۰۰
۷۹/۱	۷۵/۲۶	۶۹/۰۰	۸۲/۸	۸۲/۵۸	۷۶/۰۰	۷۹/۵	۷۹/۰۰	۸۱/۰۰	۸۱/۹	۷۴/۶۷	۸۸/۰۰	۹۶/۲۲	۶۵/۵۰	۹۱/۰۰
۸۲/۵	۷۹/۹۱	۷۳/۰۰	۸۶/۹	۸۵/۶۶	۷۹/۰۰	۸۲/۲	۸۱/۰۰	۸۴/۰۰	۸۴/۳	۷۸/۵۳	۹۱/۰۰	۹۷/۵۵	۶۸/۶۳	۹۳/۰۰
۸۷/۶	۸۳/۸۱	۷۵/۰۰	۹۱/۷	۸۸/۹۷	۸۳/۰۰	۸۶/۶	۸۵/۰۰	۸۶/۰۰	۸۶/۴	۸۱/۳۶	۹۳/۰۰	۹۸/۷۱	۷۲/۰۱	۹۴/۰۰
۹۳/۷	۸۵/۱۴	۷۹/۰۰	۹۳/۸	۹۰/۱۸	۸۵/۰۰	۸۹/۷	۸۶/۰۰	۸۸/۰۰	۸۹/۸	۸۵/۴۷	۹۵/۰۰	۹۹/۱۰	۷۵/۳۴	۹۶/۰۰
۹۷/۸	۹۲/۹۹	۸۶/۰۰	۹۵/۴	۹۲/۶۶	۸۹/۰۰	۹۲/۱	۹۰/۰۰	۹۱/۰۰	۹۳/۱	۹۱/۹۹	۹۶/۰۰	۹۹/۶۷	۸۳/۶۸	۹۷/۰۰
۹۸/۵	۹۶/۷۱	۸۸/۰۰	۹۸/۱	۹۵/۷۳	۹۰/۰۰	۹۸/۵	۹۵/۰۰	۹۴/۰۰	۹۷/۴	۹۴/۸۱	۹۷/۰۰	۹۹/۸۲	۸۶/۲۲	۹۸/۰۰
۱۰۰	۹۸/۸۸	۹۵/۰۰	۱۰۰	۹۸/۹۳	۹۳/۰۰	۱۰۰	۹۸/۰۰	۹۶/۰۰	۱۰۰	۹۶/۷۸	۹۸/۰۰	۱۰۰	۸۹/۳۹	۹۹/۰۰

منبع: یافته‌های پژوهشگر

همان‌طور که در جدول (۲) مشاهده می‌شود در عامل دلپذیر بودن افرادی که نمره ۷۲ کسب نموده‌اند جز افرادی محسوب می‌شوند که دلپذیری بالایی دارند لذا این نمره به‌عنوان نقطه برش برای دلپذیر بودن در سطح بالا تبیین می‌گردد. در عامل انعطاف‌پذیری افرادی که نمره ۵۷ به بالا کسب کرده‌اند در زمره کسانی محسوب می‌شوند که انعطاف‌پذیری بالایی دارند. لذا این نمره نیز به‌عنوان نقطه برش انعطاف‌پذیری تبیین می‌گردد. در عامل باوجدان بودن افرادی که نمره ۷۵ به بالا کسب کرده‌اند در زمره کسانی محسوب می‌شوند که در این ویژگی بالا هستند. همچنین افرادی که نمره ۶۹ با توجه به رتبه درصدی ۸۰ در ویژگی برونگرایی دریافت کرده‌اند در این ویژگی در سطح بالا می‌باشند و در عامل روان‌نژندی افراد که نمره ۷۲ به بالا کسب نموده‌اند در زمره کسانی محسوب می‌شوند که در این ویژگی در سطح بالایی قرار دارند.

فرضیه پژوهش: بین ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان و متغیرهای جمعیت شناختی آنان تفاوت وجود دارد. برای آزمون این فرضیه بعد از تعیین میانگین و انحراف معیار نمرات ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان، از تحلیل واریانس چندمتغیره مانوا استفاده شده است. نتایج در جدول (۳) ارائه گردیده است.

جدول ۳. آزمون تحلیل واریانس چندمتغیره مانوا در رابطه با ویژگی‌های شخصیتی و متغیرهای جمعیت‌شناختی دانشجویان

متغیر	سلامت روانی	ضریب F	سطح معناداری	میزان تفاوت (ETA)	توان آماری (POWER)
جنس	برونگرایی	۵/۴۳	۰/۰۴۸	۰/۰۰۴	۰/۴۶۸
	باوجدان بودن	۰/۰۰۸	۰/۸۲۳	۰/۰۰۰	۰/۰۶۹
	دلپذیر بودن	۰/۸۴۱	۰/۳۶۶	۰/۰۰۳	۰/۱۴۳
	انعطاف‌پذیری	۱/۲۵	۰/۴۲۶	۰/۰۰۰	۰/۳۱۵
	روان‌نژندی	۰/۲۵۹	۰/۵۴۸	۰/۰۰۴	۰/۵۲۸
محل سکونت	برونگرایی	۲/۸۴	۰/۱۶۸	۰/۰۰۰	۰/۰۷۴
	باوجدان بودن	۳/۳۱	۰/۱۴۲	۰/۰۰۵	۰/۳۱۹
	دلپذیر بودن	۰/۰۵۱	۰/۹۲۸	۰/۰۰۷	۰/۰۲۴
	انعطاف‌پذیری	۱/۴۴	۰/۳۱۴	۰/۰۰۳	۰/۲۳۴
	روان‌نژندی	۱/۷۲	۰/۱۰۸	۰/۰۰۳	۰/۰۵۲
سطح تحصیلات	برونگرایی	۰/۳۲۸	۰/۵۸۰	۰/۰۱۴	۰/۶۸۴
	باوجدان بودن	۲/۵۶۱	۰/۲۳۴	۰/۰۰۰	۰/۰۹۸
	دلپذیر بودن	۰/۰۵۹	۰/۱۷۳	۰/۰۱۸	۰/۳۲۷
	انعطاف‌پذیری	۲/۴۱	۰/۹۸۲	۰/۰۰۰	۰/۲۵۸
	روان‌نژندی	۳/۷۸	۰/۱۷۳	۰/۰۰۰	۰/۲۸۴
سن	برونگرایی	۴/۸۶	۰/۰۳۸	۰/۰۰۰	۰/۶۰۵
	باوجدان بودن	۰/۳۹۴	۰/۸۱۲	۰/۰۰۹	۰/۰۷۹
	دلپذیر بودن	۲/۱۰	۰/۰۴۸	۰/۰۱۰	۰/۲۳۸
	انعطاف‌پذیری	۳/۲۳	۰/۱۲۸	۰/۰۰۰	۰/۳۳۵
	روان‌نژندی	۱/۷۵	۰/۳۰۹	۰/۰۰۴	۰/۴۰۶

منبع: یافته‌های پژوهشگر

همان‌گونه که در جدول (۳) مشاهده می‌شود بین ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان رشته اقتصاد مالی دانشگاه تهران مرکز با متغیرهای جمعیت‌شناختی آنان (جنس، محل سکونت، سطح تحصیلات و سن) تفاوت معناداری وجود ندارد.

نتیجه‌گیری و پیشنهادهای پژوهش

روان‌شناسی اخلاقی یکی از حوزه‌های مهم پژوهشی است که در سال‌های اخیر به‌منظور درک قضاوت‌ها و تصمیم‌گیری‌های اخلاقی توجه فزاینده‌ای به آن شده است. بسیاری از مطالعات بر مجموعه‌ای از ویژگی‌های

شخصیتی متمرکز بوده‌اند که سه‌گانه‌های تاریک شخصیت نامیده می‌شود و رابطه بین این ویژگی‌ها و قضاوت‌های اخلاقی را مورد بررسی قرار داده‌اند. سه‌گانه‌های تاریک شخصیت پائولوس و ویلیامز (۲۰۰۲) ترکیبی از سه صفت شخصیتی خودشیفتگی، ماکیاولیسم و روان‌شناختی است. روان‌شناختی از طریق فقدان عاطفه، فقدان احساس گناه، بی‌صدافتی، بدگمانی و بی‌احساسی مشخص می‌شود و در مقابل، ماکیاولیسم از طریق فریب‌کاری و خودشیفتگی با جستجوی توجه، پرستیژ، موقعیت و باور به محق بودن و برتر بودن نسبت به دیگران مفهوم‌سازی می‌شوند. بر این اساس، پژوهش حاضر رابطه بین ماکیاولیسم، خودشیفتگی و روان‌شناختی بر نگرش دانشجویان اقتصاد مالی را بررسی نموده است. نتایج آزمون فرضیه اول پژوهش حاکی از آن است که ویژگی شخصیتی روان‌شناختی دانشجویان با متغیرهای جمعیت شناختی آنان تفاوت دارد. یافته‌های سؤال پژوهش حاکی از آن است که ۱۲/۴ درصد دانشجویان در ویژگی دلیزیر بودن در سطح بالایی قرار دارند. دلیزیر بودن، بعدی از تمایلات بین فردی است. یک فرد دلیزیر، اساساً نوع‌دوست است، او نسبت به دیگران همدردی کرده و مشتاق است که به افراد کمک نماید و بر این باور است که دیگران نیز متقابلاً کمک‌کننده هستند. در مقابل آن، فرد غیر دلیزیر، ستیزه‌جو، خودمدار و شکاک نسبت به افراد بوده و ویژگی فردی آن رقابت‌جوست تا همکاری‌کننده بین دیگران. همچنین مشخص گردید که ۱۳/۵ درصد دانشجویان در ویژگی انعطاف‌پذیری در سطح بالایی قرار دارند. انعطاف‌پذیری باز حاکی از تصور فعال، احساس زیباپسندی، تنوع‌طلبی، کنجکاوی ذهنی و استقلال در قضاوت است. انعطاف‌پذیری مخصوصاً با جنبه‌های مختلف هوش همچون تفکر واگرا که عاملی برای خلاقیت محسوب می‌شود مرتبط است. افرادی که نمره پایینی در انعطاف‌پذیری می‌گیرند متمایل‌اند که رفتاری متعارف داشته و دیدگاه خود را حفظ نمایند. این‌گونه افراد از پاسخ‌های عاطفی محدودتری برخوردارند. در ارتباط با ویژگی باوجدان بودن، مشخص شد که ۱۷/۳ درصد دانشجویان در این ویژگی در سطح بالایی قرار دارند. برخی از نظریه‌های شخصیت به‌خصوص نظریه پویایی به کنترل تکانه‌ها توجه دارند. در طول دوره رشد، اغلب افراد یاد می‌گیرند که چگونه با آرزوهایشان کنار بیایند و ناتوانی در جلوگیری از تکانه‌ها و وسوسه‌ها کلاً نشانه‌ای از بالا بودن سطح وجدان در میان بزرگسالان است. نمره بالا در ویژگی باوجدان بودن، بسیار دقیق، خوش‌قول و مطمئن هستند اما افراد با نمرات پایین، لزوماً فاقد اصول اخلاقی نیستند اما در به‌کارگیری اصول اخلاقی زیاد دقیق نمی‌باشند. لذا نتیجه به‌دست‌آمده از فرضیه‌های پژوهش حاکی از آن است که بین ویژگی‌های شخصیت تاریک (خودشیفتگی، ماکیاولیسم و روان‌شناختی) با متغیرهای جمعیت‌شناختی تفاوت معنی‌داری وجود ندارد. نتیجه یافته‌های پژوهش حاضر را می‌توان این‌گونه مورد استدلال قرار داد که تفاوت زنان و مردان در بسیاری از ویژگی‌های شخصیتی به حداقل رسیده است و در گذشته مردان به دلیل مواجه‌شدن با فشارهای خارج از محیط خانه و در محیط اجتماعی با زنان که در محیط امن خانه به سر می‌برد تفاوت‌های آشکاری داشتند اما در جامعه امروزه، شاغل شدن زنان و فعالیت آنان در بیرون از خانه و توجه به این نکته که در جامعه امروزی، هر انسانی جدای از جنسیت خود باید کسب استقلال کند و جهت اداره زندگی خود به تحصیل و فعالیت اجتماعی بپردازد، تفاوت‌های شخصیتی مردان و زنان به حداقل رسیده است. بنابراین افراد از طریق یک نظریه شناختی-اجتماعی رفتار خود را تنظیم و از طریق خود نظارتی، رفتار خود را کنترل کرده و در نهایت با توجه به استانداردهای اخلاقی درونی اداره می‌شود که این

استانداردها در مقابل رفتار خوب و رفتار بد واکنش نشان می‌دهند؛ همچنین خصوصیات شخصیتی افراد می‌تواند تصمیم‌ها و رفتار بد واکنش نشان می‌دهند و خصوصیات شخصیتی افراد می‌تواند تصمیم‌ها و رفتار خود و دیگران را در نتیجه فرآیندهای روان‌شناختی و اجتماعی تحت تأثیر قرار دهد. لذا با درک اینکه چگونه این صفات در محیط دانشگاه منعکس می‌شوند. از سویی می‌توان با گذاشتن دروس اخلاق و قرار دادن دانشجویان در موقعیت‌های عملی تصمیم‌گیری در تحصیلات اقتصاد مالی، انواع مهارت‌های تصمیم‌گیری اخلاقی و مسئولیت اجتماعی را به دانشجویان اقتصاد مالی که حسابداران و مدیران مالی آینده هستند، آموخت.

فهرست منابع

- ایمر، فرشید و گرکز، منصور. (۱۳۹۷). بررسی رابطه بین سه‌گانه تاریک شخصیت با تصمیم‌گیری فرصت‌طلبانه مدیران مالی در اقتصاد مالی. پیشرفت‌های اقتصاد مالی، دوره ۱۰، شماره ۱، صص ۲۶۵-۲۹۳.
- جنابادی، حسین و حسینی، مژگان. (۱۳۹۸). رابطه سبک‌های ارتباطی والدین با خودشیفتگی در دانشجویان دختر مقطع متوسطه دوره دوم شهر بیرجند. روان‌شناسی مدرسه، دوره ۸، شماره ۳، صص ۷۴-۸۶.
- حسن زاده، فاطمه و اصغر نژاد فرید، علی اصغر. (۱۳۹۸). نقش میانجی کمال‌گرایی در رابطه بین خودشیفتگی و اجتناب اجتماعی. مجله دانشکده پزشکی، دوره ۶۲، شماره ۱۰۴، صص ۱۱۲-۱۰۲.
- خضری، ستاره و معنوی پور، داود. (۱۳۹۵). ویژگی‌های روان‌سنجی پرسش‌نامه شخصیت هگزاگو در میان دانشجویان، شفای خاتم، سال ۴، شماره ۴، صص ۵۰-۶۰.
- خلیلی ثمرین، فاطمه؛ خلیل‌پور، مهدی و رضانی، جواد. (۱۴۰۰). رتبه‌بندی عوامل درون‌سازمانی و برون‌سازمانی موثر بر گزارشگری مالی متقلبانه با استفاده از فرآیند تحلیل سلسله‌مراتبی. اقتصاد مالی، ۵۵ (۱۵)، ۲۳۱-۲۴۶.
- زینی‌وند، محمد؛ حسن‌جنانی، محمد؛ همت‌فر، محمود و ستایش، محمدرضا. (۱۴۰۰). سوییچ‌های رفتاری و تصمیمات سرمایه‌گذاران حقیقی و حقوقی مبتنی بر اطلاعات تکنیکال در بورس اوراق بهادار تهران. اقتصاد مالی، ۵۷ (۱۵)، ۲۳۳-۲۵۸.
- شیری، اردشیر؛ خلدشرفی، صبریه؛ دهقانی، مهدی و یاسینی، علی. (۱۳۹۴). بررسی ارتباط بین خودشیفتگی مدیران و رفتارهای منافقانه با نقش میانجی رفتار ماکیاولی‌گری مدیران در سازمان‌های دولتی شهر کرمانشاه. مدیریت، اقتصاد و اقتصاد مالی، دوره ۳، شماره ۳، صص ۱۰۷-۱۲۸.
- صادقیان، مسعود؛ بنی‌مهد، بهمن؛ جهانگیرنیا، حسین؛ غلامی جمکرانی، رضا. (۱۳۹۸). ماکیاولیسم، جهت‌گیری اخلاقی و گزارشگری مالی متقلبانه. بررسی‌های اقتصاد مالی و حسابرسی، شماره ۲۶، دوره ۳، صص ۴۱۳-۴۳۴.
- صفری گرابلی، مهدی؛ رضائی پیتته نوئی، یاسر و نوروزی، محمد. (۱۳۹۶). سطح هورمون تستوسترون مدیرعامل و ریسک‌پذیری شرکت. دانش سرمایه‌گذاری، دوره ۶، شماره ۲۴، صص ۸۳-۹۸.

فرقاندوست حقیقی، کامبیز؛ بنی مهد، بهمن و ولی لر، حیدر. (۱۳۹۳). بررسی تطبیقی ماکیاولیسم میان حسابداران، حسابرسان، پزشکان و مهندسان. پژوهش‌های اقتصاد مالی مالی و حسابرسی، دوره ۶، شماره ۲۳، صص ۴۱-۵۴.

قیصری، روح اله؛ صالحی، اله کرم و قبادی، صغری. (۱۴۰۰). بررسی نقش دانش مالی سرمایه‌گذاران بر رفتار مالی در بازار سرمایه ایران. اقتصاد مالی، ۵۴ (۱۵)، ۳۲۵-۳۵۵.

کاپلان و سادوک، بنجامین جیمز. (۱۳۷۲). خلاصه روانپزشکی، ترجمه نصرت الله پورافکاری، تبریز: ذوقی. مشهدی قره قیبه، هادی؛ بنی مهد، بهمن؛ فرقاندوست حقیقی، کامبیز و مرادزاده فرد، مهدی. (۱۳۹۸). ماکیاولیسم، پول پرستی، فرهنگ مشتری مداری و خرید اظهارنظر حسابرسی از سوی صاحبکار. دانش اقتصاد مالی و حسابرسی مدیریت، دوره ۸، شماره ۲۹، صص ۱۷۴-۱۶۱.

میرزاپور آل هاشم، سیدمحمد جعفر و عباسی، ابراهیم. (۱۳۹۵). بررسی رابطه تعهد حرفه‌ای و ماکیاولیسم در میان دانشجویان رشته اقتصاد مالی دانشگاه‌های آزاد اسلامی شهر تهران و کرج. دانش اقتصاد مالی و حسابرسی مدیریت، دوره ۵، شماره ۱۸، صص ۱۲۷-۱۱۹.

نریمانی، محمد؛ قاسمی نژاد، محمدعلی و رستم اوغلی، زهرا. (۱۳۹۸). اثربخشی روش نگرانی مشترک بر بهزیستی روان‌شناختی دانشجویان قربانی قلدری. روان‌شناسی مدرسه، دوره ۴، شماره ۴، صص ۱۶۱-۱۴۳.

نمازی، محمد؛ دهقانی سعدی، علی اصغر و قوهستانی، سمانه. (۱۳۹۶). خودشیفتگی مدیریت و استراتژی تجاری شرکت‌ها. دانش اقتصاد مالی و حسابرسی مدیریت، دوره ۶، شماره ۲۲، صص ۵۲-۳۷.

یوسفی، رحیم و ایمان زاد، آسان. (۱۳۹۷). اعتباریابی مدل صفات چهارگانه تاریک شخصیت. روان پزشکی و روان شناسی بالینی ایران. دوره ۲۴، شماره ۲، صص ۱۹۰-۲۰۱.

Abell L, Brewer G, Qualter P, Austin E. (2016). Machiavellianism, emotional manipulation, and friendship functions in women's friendships. *Pers Individ Dif*. Vol 88:108-13.

Back MD, Vazire S. (2015). The social consequences of personality: Six suggestions for future research. *Eur J Pers*. 2015; 29 (2):296-307.

Bailey, C. D. (2015). Psychopathy, Academic Accountants' Attitudes towards Unethical Research Practices, and Publication Success. *The Accounting Review*, Vol. 90, No. 4, pp. 1307-1332.

Bailey, C. D. (2017). Psychopathy and accounting students' attitudes towards unethical professional practices. *Journal of Accounting Education*, 41, 15-32.

Bailey, Charles D. (2019). The joint effects of narcissism and psychopathy on accounting Students' attitudes towards unethical professional practices. *Journal of Accounting Education*, Vol 49, 100635.

Birkás B, Csathó Á, Gács B, Bereczkei T. (2015). Nothing ventured nothing gained: Strong associations between reward sensitivity and two measures of Machiavellianism. *Pers Individ Dif*. Vol 74:112-5.

Bloodgood, J. M., Turnley, W. H., & Mudrack, P. E. (2010). Ethics instruction and the perceived acceptability of cheating. *Journal of Business Ethics*, 95(1), 23-37

Bonner, S. E. (2008). *Judgment and decision making in accounting*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Education

- Brown, T. A., Sautter, J. A., Littvay, L., Sautter, A. C., & Bearnese, B. (2010). Ethics and personality: Empathy and narcissism as moderators of ethical decision making in business students. *Journal of Education for Business*, 85(4), 203–208.
- Chen, Y., & Tang, T. L. (2013). The Bright and dark sides of religiosity among university students: Do gender, college major, and income matter? *Journal of Business Ethics*, 115(3), 531–553
- Christie, R., & Geis, F. L. (1970). How devious are you? Take the Machiavelli test to find out. *Journal of Management in Engineering*, 15, 4- 17
- Christie, R., & Geis, F. L. (1970). How devious are you? Take the Machiavelli test to find out. *Journal of Management in Engineering*, 15, 4- 17
- Cooper, M. J., & Pullig, C. (2013). I'm number one! Does narcissism impair ethical judgment even for the highly religious? *Journal of Business Ethics*, 112(1), 167–176.
- Dalton, D., & Radtke, R. R. (2013). The Joint Effects of Machiavellianism and ethical environment on whistle blowing. *Journal of Business Ethics*, 117(1), 153–172
- Decety, J., Chen, C., Harenski, C., & Kiehl, K. A. (2013). An fMRI study of affective perspective taking in individuals with psychopathy: Imagining another in pain does not evoke empathy Available at: <http://journal.frontiersin.org/article/10.3389/fnhum.2013.00489/abstract> 489.
- Digman, J. M. and Takemoto-chock, N. K. (1981). Factors in the natural language of personality: re-analysis, comparison, and interpretation of six major studies. *Multivariate Behavioral Research*. 16,149-170.
- Glenn, A. L., Koleva, S., Iyer, R., Graham, J., & Ditto, P. H. (2010). Moral identity in psychopathy. *Judgment and Decision Making*, 5(7), 497–505.
- Ham, C. E., Seybert, N., & Wang, S. (2018). Narcissism is a bad sign: CEO signature size, investment, and performance. *Review of Accounting Studies*, 23(1), 234–264.
- Ham, C., Lang, M., Seybert, N., & Wang, S. (2017). CFO narcissism and financial reporting quality. *Journal of Accounting Research*, 55(5), 1089–1135
- Hare, R. D. (1993). *Without conscience: The disturbing world of the psychopaths among us*. New York: Guilford Press.
- Harrison, A., summers, J., & Mennecke, B. (2018). The effects of the dark triad on unethical behavior. *Journal of Business Ethics*, 153, 53–77.
- Hartmann, F. G. H., & Maas, V. S. (2010). Why business unit controllers create budget slack: Involvement in management, social pressure, and Machiavellianism. *Behavioral Research in Accounting*, 22(2), 27–49
- Hilburn, M. (1984). Are University Students More Impressed than Non University Student? *Psychological Report*. 72(3): 991-4.
- Jones, D. N., & Paulhus, D. L. (2017). Duplicity among the Dark Triad: Three faces of deceit. *Journal of Personality and Social Psychology*, 113(2), 329–342. <https://doi.org/10.1037/pspp0000139>.
- Kish-Gephart, J., Harrison, D. A., & Trevino, L. K. (2010). Bad apples, bad cases, and bad barrels: Meta-analytic evidence about sources of unethical decisions at work. *Journal of Applied Psychology*, 95(1), 1–31
- Mathieu, C., Neumann, C., Hare, R. D. & Babiak, P. (2014). A dark side of leadership: Corporate psychopathy and its influence on employee well-being and job satisfaction. *Personality and Individual Differences*, 59, 83–88
- Miller JD, Gentile B, Wilson L, Campbell WK. (2013). Grandios and vulnerable narcissism and the DSM-5 pathological personality trait model. *J Pers Assess* [Internet], 95(3):284- 290.
- Miller JD, Widiger TA, Campbell WK. (2010). Narcissistic personality disorder and the DSM-V. *J Abnorm Psychol* [Internet]. 119 (4):640-649

- Moore, Kevin E., R. Ross, Scott & Brosius, Evelyn C. (2020). The role of gender in the relations among Dark Triad and psychopathy, sociosexuality, and moral judgments. *Personality and Individual Differences*, Vol 152, 109577.
- Nathanson, C., Paulhus, D. L., & Williams, K. M. (2006). Predictors of a behavioral measure of scholastic cheating: Personality and competence but not demographics. *Contemporary Educational Psychology*, 31, 97–122.
- Paulhus, D. L. & Williams, K. (2002). The dark triad of personality: Narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. *Journal of Research in Personality*, 36, 556-563
- Paulhus, D. L. (2014). Toward a taxonomy of dark personalities. *Current Directions in Psychological Science*, 23(6), 421–426.
- Pincus AL, Cain NM, Wright AGC. (2014). Narcissistic grandiosity and narcissistic vulnerability in psychotherapy. *Personal Disord* [Internet]. 5(4):439-443.
- Pincus AL. (2011). Some Comments on Nomology, Diagnostic Process and, Narcissistic Personality Disorder in the DSM-5 Proposal for Personality and Personality Disorders. *Personal Disord*. Vol 2(1):41-53
- Pope, R. K. (2005). Measuring the Ethical Propensities of Accounting Students. *Journal of Academic Ethics*, 3, 89-111.
- Ramamoorti, S. (2008). The Psychology and Sociology of Fraud: Integrating the Behavioral Sciences Component into Fraud and Forensic Accounting Curricula, *Issues in Accounting Education*, Vol. 23, No. 4, pp. 521-533.
- Rauthmann JF, & Kolar GP. (2013). The perceived attractiveness and traits of the dark triad: Narcissists are perceived as hot, Machi-avellians and psychopaths not. *Personality and Individual Differences*, 54(5):582–6.
- Riopka, S. J., Coupland, R. B. A., & Olver, M. E. (2015). Self-reported psychopathy and its association with criminal cognition and antisocial behavior in a sample of university undergraduates. *Canadian Journal of Behavioural Science*, 47(3), 216–225. <https://doi.org/10.1037/a0039075>.
- Ronningstam E. (2009). Narcissistic personality disorder: Facing DSM-V. *Psychiatr Ann* [Internet]; 39(3):111-121.
- Ronningstam E. (2011). Narcissistic personality disorder in DSM-V: In support of retaining a significant diagnosis. *J Pers Disord* [Internet]. 25(2):248-259.
- Ronningstam, E. (2010). Narcissistic personality disorder: A current review. *Curr Psychiatry Rep* [Internet]. 12(1):68-75
- Russ E, Shedler J, Bradley R, Westen D. (2008). Refining the construct of narcissistic personality disorder: Diagnostic criteria and subtypes. *Am J Psychiatry* [Internet]? Vol 165 (11):1473-1481.
- Saulsbury, M. D., Brown, U. J., Heyliger, S. O., & Beale, R. L. (2011). Effect of dispositional traits on pharmacy students' attitude toward cheating. *American Journal of Pharmaceutical Education*, 75(4), 69.
- Schoenleber M, Roche MJ, Wetzel E, Pincus AL, Roberts BW. (2015). Development of a brief version of the pathological narcissism inventory. *Psychol Assess*.; 27(4):1520-1526
- Schoenleber M, Sadeh N, Verona E. (2011). Parallel syndromes: Two dimensions of narcissism and the facets of psychopathic personality in criminally involved individuals. *Personal Disord* [Internet]; 2(2):113-127
- Sekścińska, Katarzyna & Wojciechowska, Joanna Rudzinska. (2020). Individual differences in Dark Triad Traits and risky financial choices. *Personality and Individual Differences*. Vol 152, 1 , 109598.
- Shafer, W.E., & Wang, Zh. (2011). Effects of ethical context and Machiavellianism on attitudes toward earnings management in China. *Managerial Auditing Journal*, 26(5), 372-392.

- Trompeter, G.; Carpenter, T. D.; Desai, N.; Jones, K. L.; and R. Riley (2014). A Synthesis of Fraud-Related Research, *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, Vol. 32, No. 1, pp. 287-321.
- Wakefield, R.L. (2008). Accounting and Machiavellianism. *Behavioral Research in Accounting*, 20(1), 115-129.
- Wink P. (1991). Two faces of narcissism. *J Pers Soc Psychol*; 61(4): 590-597.
- Wright AGC, Edershile EA. (2018). Issues resolved and unresolved in pathological narcissism. *Curr Opin Psychol* [Internet]. 2018; 21:74-79.
- Yousefi R, Piri F. (2016). Psychometric properties of Persian version of dirty dozen scale (Persian)]. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*. 2016; 22(1):67-76.
- Zeigler-Hill V, Marcus DK. (2016). *The dark side of personality: Science and practice in social, personality, and clinical psychology*. Washington D.C.: American Psychological Association.

**Machiavellianism, Narcissism and Psychological Attitudes of
Financial Economics Students: a Behavioral
Finance Approach**

Vahid Oskou¹
Farhad Azizi²
Mojtaba Adili³
Hessam Qazvini⁴

Received: 06/ October /2025 Accepted: 05/ December /2025

Abstract

Both non-clinical psychoanalysis and narcissism have been widely discussed in the financial and accounting literature as personality traits that can motivate or allow immoral behaviors. Although both words require jealousy and a sense of right, they are relatively specific and therefore not very related. Therefore, it is possible for them to jointly and independently contribute to the explanation or prediction of behavior. Therefore, based on this argument, the present study examines the relationship between Machiavellianism, narcissism and psychology as three dark words of the attitude of accounting students of Tehran University Center on demographic variables using a sample consisting of 700 students. Findings indicate that there is no significant relationship between the three words of dark personality (Machiavellianism, narcissism and psychology) of students and demographic variables of students of Tehran University Center.

Keywords: Machiavellianism, narcissism, psychology, neo-personality.

JEL Classification: G53,G10,P20

¹ Department of Administrative Sciences and Economics, Faculty of Humanities and Sports Sciences, Gonbad Kavous University (Corresponding author). vahidoskou@gonbad.ac.ir

² Department of Accounting, Saf.C., Islamic Azad University, Tehran, Iran. f.azizi@iau.ir

³ Department of Accounting, Technical and Vocational University, Tehran, Iran. mojtaba.adili@gmail.com

⁴ Department of Accounting, Hakimian Branch, Hakimian Institute of Higher Education, Bojnourd, North Khorasan, Iran. Hessam.qazvini@gmail.com
Ecj@iauctb.ac.ir



Creative Commons – Attribution 4.0
International – CC BY 4.0
Creativecommons.org

